GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 195. *Sâmbătă, Duminecă 30 Augustŭ (11 Sept.)* 1886.

In memoria lui Franciscŭ Schuselka.

(Articulŭ finalŭ.)

Braşovŭ, 29 Augustŭ, 10 Sept. st. n.

Franciscŭ Schuselka nu nu numai că nu se descuragia niciodată, orĭ câtŭ de marĭ dificultăţĭ sĕ fi întêmpinatŭ în luptele politice, dér mai avé darulŭ de a puté încuragia pe alţii, de ale vorbi la inimă şi de ai convinge cu modulŭ argumentaţiunei sale. De aceea era temutŭ în tabĕra contrarilorŭ sĕi şi Nemţii liberalĭ, după ce vĕdură că soţulŭ lorŭ de odinióră se desparte de ei făcêndu-se apĕrătorulŭ principiului de egală îndreptăţire faţă cu tendinţele suprematiste germane, îşĭ dădură tóte silinţele a-lŭ isola, a-lŭ aduce în prepusŭ că urmăresce scopurĭ egoistice şi că de aceea i-a părăsitŭ.

In realitate însĕ tocmai contrarulŭ resulta din atitudinea lui Schuselka. Elŭ ar fi pututŭ satisface egoismulŭ personalŭ de-o sută de orĭ mai multŭ décă ar fi rĕmasŭ în tabĕra liberalilorŭ nemţĭ. Mergêndŭ cu ei după căderea lui Schmerling ar fi fostŭ negreşitŭ unulŭ din bărbaţii cei mai influenţĭ ai partidului germanŭ şi uşorŭ ar fi pututŭ ajunge şi ministru în anii primĭ ai erei dualistice.

Dér Schuselka nu urmărea scopurĭ egoistice, elŭ lucra după cum îi dicta cea mai bună a sa convingere şi era de părere că în politică este unŭ lucru laudabilŭ de a părăsi o direcţiune, despre care te-ai convinsŭ, că e greşită. „Am speratŭ“, ḑicea elŭ de multe orĭ, „că conaţionalii mei vorŭ fi mai drepţĭ şi mai generoşĭ faţă cu celelalte naţionalităţĭ, dér m'am înşelatŭ, de aceea am trecutŭ în oposiţiune spre a combate egoismulŭ esageratŭ naţionalŭ de care se conducŭ, fiindcă sunt convinsŭ, că numai pe calea echităţii şi a dreptăţii se póte constitui acéstă frumósă împĕrăţiă de popóre în modŭ liberŭ şi durabilŭ.“

Ceea ce ḑicea Schuselka despre egoismulŭ nemţescŭ ḑicea şi despre egoismulŭ Maghiarilorŭ, a egemonilorŭ de dincóce de Laita. Pe Maghiarĭ îi admira pentru jertfele ce sciau sĕ le aducă în apĕrarea naţionalităţiĭ lorŭ, admira strînsa unire în sînulŭ lorŭ, nu înţelegea însĕ cum se póte ca unŭ poporŭ cu asemenĭ frumóse calităţĭ sĕ fiă aşa de nedreptŭ către popórele conlocuitóre şi sĕ le denege libertatea individuală naţională, când Maghiarii pentru libertatea lorŭ erau gata a-şĭ da şi viéţa.

Când foile unguresci se redicară contra lui, din causă că reclama dreptate pentru Românĭ, Sêrbĭ, Slovacĭ şi celelalte popóre din ţĕrile corónei s-lui Stefanŭ, Schuselka îmĭ ḑicea plinŭ de mâhnire: „Veḑĭ ce nemulţămitorĭ suntŭ Maghiarii! Inainte cu câţiva anĭ, când am luatŭ în apĕrare dreptulŭ publicŭ alŭ Ungariei faţă cu tendinţele de centralisare ale lui Schmerling, pressa maghiară îmĭ făcea cele mai marĭ elogiurĭ, d-lŭ Iokai a compusŭ chiar în onórea mea o frumósă poesiă şi nu era nicĭ unŭ bărbatŭ în Austria mai adoratŭ de Ungurĭ ca mine. Acum însĕ, că mĕ redicŭ contra despoticelorŭ mĕsurĭ ale guvernului unguresců, în cestiunea naţionalităţilorŭ, Maghiarii m'ar spulbera décă arŭ puté“.

Relaţiunile Ungurilorŭ cu Românii interesau multŭ pe Schuselka şi de multe orĭ şĭ-a esprimatŭ mirarea, că unŭ elementŭ aşa de numerosŭ ca Românii a pututŭ fi în cursŭ de seculĭ despoiatŭ de tóte drepturile. „Se vede“ îmĭ ḑicea elŭ, „că Românii au fostŭ desbinaţĭ între ei şi de aceea n'au pututŭ opune rassei maghiare o resistenţă energică.“

Privitorŭ la relaţiunile dinainte de 1848 între Românii şi Saşii Transilvaniei, Franciscŭ Schuselka mĭ-a istorisitŭ într'o ḑi unŭ casŭ fórte caracteristicŭ, ce i s'a întêmplatŭ.

Pe când se afla în Germania ca refugiatŭ politicŭ, Schuselka scrisese mai mulţĭ articuli în „Augsburger allgemeine Zeitung“ asupra Saşilorŭ din Transilvania, luându-i în apĕrare contra tendinţelorŭ de maghiarisare, ce începuseră a se manifesta totŭ mai tare. Dreptŭ recunoscinţă consiliulŭ comunalŭ săsescŭ din Braşovŭ ia trimesŭ la 1848 o adresă, care cuprindea între altele şi următorulŭ pasagiu: „Pentru meritele d-tale te-amŭ fi numitŭ cu bucuriă cetăţénŭ de onóre alŭ oraşului nostru, dér nu s'a pututŭ din causă ca nu cumva prin acésta sĕ se creeze unŭ casŭ precedentŭ, care sĕ dea nascere unorŭ asemenĭ pretensiunĭ din partea conlocuitorilorŭ noştri valahĭ.“

Amŭ ḑisŭ că Schuselka era federalistŭ din convingere. Elŭ era de părere, că federalismulŭ nu préjudecă întru nimicŭ independenţei Ungariei şi că nu eschide nicĭ chiărŭ dualismulŭ. Astfelŭ scria elŭ la 1868: „Maghiarii au desfiinţatŭ dieta Transilvaniei şi în orbia lorŭ voiescŭ a nimici autonomia comitatelorŭ, însĕ au creḑutŭ totuşĭ de lipsă a încheia un pactŭ cu Croaţia şi celorlalte popóre a le da o lege de naţionalitate. Impăciuirea încheiată cu Croaţii şi legea de naţionalitate nu suntŭ suficiente, însĕ la totŭ casulŭ au de basă recunóscerea principiului federativŭ şi nu încape îndoiélă, că Maghiarii se vorŭ vedé câtŭ de curêndŭ constrînşĭ a face principiului acestuia concesiunĭ încă şi mai marĭ. Ţĕrile corónei s-lui Stefanŭ au formatŭ totdéuna unŭ imperiu federativŭ şi în parte formézā şi aḑĭ şi trebue sĕ formeze pe deplinŭ, décă e ca imperiulŭ acesta sĕ nu se disolve. Cum póte fi dér federalismulŭ inimiculŭ de mórte alŭ Ungariei?“

Principiulŭ pentru care s'a luptatŭ Schuselka a eşitŭ în Austria biruitorŭ din lupta cu supremaţia germană. Nu i-a fostŭ datŭ însĕ neobositului publicistŭ a se bucura de acésta schimbare, căcĭ o bólă grea l'a silitŭ sĕ se retragă cu totulŭ dela lucru şi sĕ trăiéscă ca unŭ eremitŭ în singurătatea dela Heiligenkreuz.

Schuselka ajunsese în mare lipsă materială, dovadă că n'a âmblatŭ niciodată în viaţa sa după favorurĭ personale, ci a fostŭ unŭ apostolŭ desinteresatŭ alŭ libertăţii popórelorŭ. Societatea ḑiariştilorŭ din Viena „Concordia“, a căruia fundatorŭ şi primŭ preşedinte a fostŭ, i-a votatŭ o modestă pensiune, din care a trăitŭ până la mórtea sa.

„Ca o mică dovadă a sincerei stimărĭ şi mulţămirĭ pentru apĕrarea desinteresată a drepturilorŭ naţionale ale Româniloru“ în organulŭ sĕu, 121 dame române din Transilvania au făcutŭ lui Schuselka la 1870 unŭ ingeniosŭ cadou, ce consta dintr'o carte de catifea roşiă legată în aurŭ, ce înfaţişa organulŭ „Reforma.“ pe care era aşeḑată o mică statuă de argintŭ representândŭ Transilvania, la postamentulŭ statuetei se vedea inscripţiunea: „Luptătorului pentru dreptate şi libertate Franciscŭ Schuselka.“ O pénă de aurŭ cu ḑeiţa dreptăţii în vêrfŭ era alăturată, ea purta inscripţiunea: „defensorelui drepturilorŭ poporului românŭ din Transilvania.“

Franciscŭ Schuselka a fost încântatŭ de acéstă delicată şi nobilă atenţiune a femeilorŭ române, nu atâtŭ pentru că a fost făcută persónei sale, ci pentru că era o viuă dovadă a sêmţului naţionalŭ şi a patriotismului înfocatŭ, de care suntŭ capabile femeile române. „Calamitatea, nedreptatea, batjocura posiţiunei ce li s'a creatŭ“ scrise elŭ „o sêmţescŭ adêncŭ Românii transilvanĭ şi 121 de dame într'unŭ modŭ atâtŭ de nobilŭ şi ingeniosŭ dau espresiune la lumina ḑilei acestui sentimentŭ.“

„Unŭ poporŭ“ — adause elŭ — „în sînulŭ căruia femeile şi mamele posedŭ unŭ sentimentŭ naţionalŭ atâtŭ de adêncŭ, nu se va lăsa a fi absorbitŭ câtŭ va fi lumea, nicĭ prin forţe politiane, judiciare şi militere, cu atâtŭ mai puţinŭ prin apucăturile măiestrite ale psendo-culturei şi ale falsului constituţionalismŭ“.

Spiritulŭ înaltŭ şi inima nobilă a lui Franciscŭ Schuselka reiese în tótă splendórea lorŭ din aceste cuvinte.

In 1877 când l'am vĕḑutŭ pentru ultima óră mĭ-a ḑisŭ la despărţire: „Suntŭ convinsŭ că poporulŭ românŭ are unŭ mare viitorŭ în Orientulŭ européнŭ, numai sĕ nu vĕ obosiţĭ în luptă şi sĕ nu uitaţĭ, că ceea ce v'a făcutŭ sĕ suferiţĭ atâta umilire în cursulŭ vécurilorŭ au fostŭ desbinările din sînulŭ vostru!“

Cu adêncă recunoscinţă către acestŭ nobilŭ luptătorŭ pentru dreptate şi libertate, cu stimă şi adoraţiune către genialulŭ publicistŭ, cu care am avutŭ fericirea a colabora mai mulţĭ anĭ, cu afecţiunea sinceră a unui adevĕratŭ amicŭ am scrisŭ aceste rêndurĭ în amintirea lui Franciscŭ Schuselka.

Dr. Aurel Mureşianu.

Plecarea prinţului Alexandru.

Viena, 8 Septemvre. »Neue Freue Presse“ primesce dela corespondentulŭ sĕu din Sofia o depeşă, în care acestŭ corespondentŭ o informéză, că prinţulŭ Alexandru, anunţândŭ oficerilorŭ că e necesarŭ sĕ părăséscă ţéra, ar fi adăogatŭ: »décă nu pentru totdéuna, celŭ puţinŭ până ce marea Sobraniă va lua o hotărîre.«

Respunḑêndŭ la întrebarea ce i puneau mai mulţĭ oficerĭ, décă ar consimţi a se urca din nou pe tronulŭ Bulgariei în casulŭ în care marea Sobraniă l'ar realege, prinţulŭ Alexandru ar fi spus: da.

Lom-Palanka, 8 Septemvre. La 20 de kilometri de Sofia a făcutŭ o staţiă prinţulŭ Alexandru. Acolo îşĭ luà ḑiua bună pentru ultima óră dela persónele, între carĭ erau şi dame, carĭ au condusŭ pe prinţŭ. Unŭ deputatŭ pronunţà o alocuţiune prinţului, care se terminà cu cuvintele: La revedere!

Colonelulŭ Mutkurov şi d. Gueschov s'au reîntorsŭ apoi la Sofia, unde trebue sĕ reguleze afacerile guvernului în lipsa celorlalţĭ ministri. Cortegiulŭ apoi şĭ-a urmatŭ drumulŭ escortatŭ de unŭ plutonŭ de cavaleriă. Vre-o 10 trăsurĭ urmau pe cea în care se găsea prinţulŭ şi Stambulov; ele duceau pe prinţulŭ Franţŭ Iosef, baronulŭ de Riedesel, colonelulŭ Nicolaev, maiorulŭ Panitza, d. Karavelov, Radoslavov şi adjutanţii prinţului. Au călĕtoritŭ tótă nóptea fără incidente.

De diminéţă populaţiunea satelorŭ pe unde treceau eşise din casă pentru a aclama pe prinţŭ. Toţĭ copii aşeḑaţĭ în rêndŭ aveau buchete de florĭ în mânĭ.

La câţĭ-va kilometri de Lom-palanka, prefectulŭ Bercowsky şi comandantulŭ brigadei Lubowsky aşteptau pe prinţŭ. La ameḑă cortegiulŭ era la intrarea oraşului, unde prinţulŭ a fostŭ primitŭ de autorităţĭ. O companiă din regimentulŭ din Vidinŭ cu drapele şi musicĭ a făcutŭ onorurile militare prinţului, care a adresatŭ aceste cuvinte trupei: „Vĕ mulţămescŭ pentru doveḑile de iubire şi de devotamentŭ ce mĭ-aţĭ datŭ. Cu tóte că sunt nevoitŭ sĕ plecŭ, rĕmânŭ mereu Bulgarŭ şi voiŭ fi în totdéuna gata ca orĭ ce Bulgarŭ a apĕra patria, décă e de trebuinţă.“ Prinţulŭ sĕ îndreptà apoi spre vaporŭ. Podulŭ care conducea la acestŭ vaporŭ era împodobitŭ cu drapele bulgăresci şi plinŭ de lume.

Vidinŭ, 8 Septemvre. — Inainte de a pleca din Lom-Palanka unŭ grupŭ de 18 deputaţĭ declarară prinţului că contéză totdéuna pe elŭ, décă nisce pericule vorŭ amenința ţéra. Prinţulŭ le ḑise: Adio. Nu! rĕspunseră ei, la revedere!

Turnu-Severinŭ, 9 Septemvre. Recepţiunea făcută prinţului Alexandru la Vidinŭ a fostŭ pentru dênsulŭ unŭ adevĕratŭ triumfŭ. Pe când tunurile fortăreţei trăgeau salve, 15,000 de ómenĭ se găséu grupaţĭ pe ţĕrmŭ şi pe înălţimĭ. La sosirea prinţului, tótă acéstă lume a scosŭ urale frenetice. Oficerii garnisónei purtară pe prinţŭ în triumfŭ pe braţele lorŭ până la municipalitate, trecêndŭ prin mijloculŭ unei mulţimĭ entusiaste. In salonulŭ municipalŭ prinţulŭ vorbi oficerilorŭ şi persónelorŭ ce se găséu acolo. Tótă lumea avé lacrĕmĭ în ochĭ. Prinţulŭ explicà asistenţei motivele plecării sale?

dér mărturisi câtŭ î era de mare consolaţiunea ce simţea vĕḑêndŭ doveḑile de fidelitate ale cărui obiectŭ era. Prinţulŭ determină ḑicêndŭ că Rusia îlŭ sacrifică, credêndŭ că elŭ e causa conflictului în relaţiunile imperiului Ţarului cu Bulgaria.

„Rusia, adaugă elŭ, va recunósce greşéla ei şi póte va face apelŭ la mine însumî mai târḑiu, pentru a ocupa tronulŭ Bulgariei. In orîce casŭ, décă patria va fi în periculŭ, mĕ voiu pune sub drapelulŭ ei ca unŭ simplu particularŭ.« Prinţulŭ a recomandatŭ sĕ se observe drepturile de îndeplinitŭ cătră regenţă.

D. Stambulov luândŭ apoi cuvêntulŭ a mulţumitŭ poporului şi armatei pentrucă s'a unitŭ cu dênsulŭ pentru a salva onórea naţională. Elŭ a esprimatŭ că astăḑî, din nenorocire Bulgaria e privată de prinţulŭ Alexandru, că e vorba de a urma opera începută, şi de a susţiné regenţa pentru a înlătura nisce turburărî carî ar conduce ţéra la o ocupaţiune streină. „Mulţumindŭ prinţului" a ḑisŭ regentulŭ »pentru abnegarea sa, scimŭ că putemŭ conta pe dênsulŭ, décă nisce pericule vorŭ veni sĕ ameninţe patria.«

Prinţulŭ a adresatŭ cuvinte populaţiei din înălţimea balconului şi pe urmă s'a urcatŭ pe vaporŭ pĕtrunḑêndŭ printr'o mulţime atâtŭ de îndesată, încâtŭ abia şî-a putŭtŭ face unŭ drumŭ. In mijloculŭ sgomotului salvelorŭ de artileriă şi alŭ uralelorŭ repetate ale mulţimii, Yachtulŭ pornesce. In acestŭ timpŭ prinţulŭ stă pe punte şi trimete unŭ ultimŭ salutŭ poporului. Mai mulţî ofiţerî din garnisona Vidinului şi mai multe dame au însoţitŭ pe prinţŭ până la Turnu-Severinŭ.

Tótă ḑiua musica flotilei a cântatŭ pe puntea Yachtului. Pe la 9 óre s'a făcutŭ transbordarea prinţului şi a suitei sale pe vaporulŭ Sava, unde prânḑiră.

La ora 1 şi jumĕtate ajungŭ la Turnu-Severinŭ. Prinţulŭ debarcă urmatŭ de ofiţerî şi de ministrii, carî îlŭ însoţescŭ până la gară. La 3 şi jumĕtate prinţulŭ se sue în trenŭ pentru Darmstadt.

Rusia şi cestiunea Orientului.

Pressa rusă se ocupă cu evenimentele din Bulgaria, dér tonulŭ cu care se scriu în momentulŭ de faţă articulele nu mai e acela de acum o sĕptĕmână, ḑice „Telegrafulŭ." După injuriile debitate cu aşa desinvoltură de către ḑiarulŭ oficiosŭ rusŭ „Moscovskia Wiedomosti", étă ce scrie acum organulŭ lui Katkoff:

»Ce ne pasă décă chiarŭ flota englesă se va afla în Dardanele, décă prinţulŭ Bismarck va urma sĕ ne ameţéscă cu cuvinte dulcî la Franţensbad, décă demnitarii otomanî suntŭ mituiţi cu aurulŭ englesŭ, décă Austria stavilesce acţiunea nóstră în Bulgaria, ce ne pasă chiarŭ décă întreaga Europa scrîşneşte din dinţî. Tóte astea suntŭ aḑî nule şi neavenite, căcî datoria nóstră e de a face ordine în Bulgaria, precum altă dată amŭ făcutŭ ordinea la Pesta şi la Varşovia. Altă eşire nu esistă, căcî cine ne póte garanta că noi şi nimenî altulŭ va fi stăpânitorulŭ moralŭ alŭ Bulgariei. Grave şi numeróse suntŭ cuvintele vătĕmătóre, carî ni se pregătescŭ póte dincolo de Dunăre; multe suntŭ din contră isbândele la carî se aşteptă protivnicii noştrii. Amŭ vorbitŭ în nenumĕrate rîndurî despre momentul de faţă pe care îlŭ considerăm ca fatalŭ (rocovoi) pentru influenţa nóstră la Orientŭ. Dela noi depinde ca fatalitatea sĕ fiă favorabilă nouĕ, ér nu ucigĕtóre. Dér pentru ca acésta sĕ devină realitate, ér nu o simplă desiderată trebueşce desfăşurată o energiă de fierŭ pentru a apĕra interesele Rusiei, pentru a lărgi cerculŭ activităţei nóstre dincolo de Bosnia şi Herţegovina.

Şi apoi mai departe:

„Sĕ ne aducemŭ aminte câte ameninţărî ni s'au făcutŭ cu cestiunea graniţelorŭ dela Turkestan şi câtŭ de ridiculŭ a fostŭ resultatulŭ acestorŭ ameninţărî pentru cei carî le-au întrebuinţatŭ. Amŭ isbutitŭ, pentru c'amŭ desfăşuratŭ o energiă de fierŭ. Chidura, vince, ḑice unŭ proverbŭ italianŭ, şi nouĕ ne trebue mai multŭ decâtŭ cuiva sĕ nu uitămŭ acestŭ proverbŭ. Englitera, care ne ameninţă, după spusele ḑiarului „Kölnische Zeitung«, a arĕtatŭ destulŭ de limpede, că faţă cu Rusia nu preţuesce mai multŭ decâtŭ preţuesce Niderlanda séu Lippe. Asemenea nu trebue sĕ dămŭ Germaniei mai multă valóre decâtŭ o are. Sĕ nu uitămŭ nicîodată că marele imperiu se află între douĕ focurî şi că o singură scînteiă ajunge ca incendiulŭ s'o consume până la temeliă

Aşa dér după opinia marelui oraculŭ din Moscova, Rusia este datóre sĕ desfăşure o energiă de fierŭ pentru ca momentulŭ de faţă sĕ fiă favorabilŭ intereselorŭ séle la Orientŭ. Ḑiarulŭ din Moscova face alusiunî la alianţa cu Francia şi ameninţă Germania cu „incendiulŭ care va consuma-o până la temeliă".

Cei din Parisŭ prin organulŭ oficiosŭ „Temps" rĕspundŭ la acéstă alusiune cu nisce cuvinte şi mai esplicite:

„Lăsarea implicită a Constantinopolei Rusiei, o parte egală pentru Austria în împărţéla Turciei, înţelegerea celorŭ douĕ imperii în acéstă cestiune, consimţirea mutuală a amâna luarea lorŭ în posesiă, delimitaţia în sfîrşitŭ a sferei în care amêndouĕ rĕmânŭ slobode, asceptândŭ de a esercita influenţa lorŭ şi a prepara anexiunile, aceste suntŭ stipulaţiele pe care Europa e de acum înainte autorisată a le privi ca basa ligei puterilorŭ imperiale.

Urmarea acestora e, că Rusia póte sĕ'şî lase tótă greutatea despotismului sĕu asupra prinţului Alexandru spre a'i smulge abdicarea. Cu séu fără voiă, trebue ca Bulgarii sĕ consimţă a deveni o provinciă ruséscă. Dér nu numai sórtea Bulgarilorŭ e în acestŭ chipŭ regulată prin înţelegerea celorŭ trei imperii, e încă acea a tuturorŭ statelorŭ independente, carî s'au formatŭ încetulŭ cu încetulŭ pe ruinele puterii otomane

Sau putŭtŭ prea bine vede aceste din interesulŭ resimţitŭ deodată la Belgradŭ şi la Bucuresci pentru prinţulŭ Alexandru. Amŭ înţelesŭ că e causă comună.

Grecî şi Românî, Sêrbî şi Bulgarî potŭ sĕ fiă sigurî: ei suntŭ destinaţî protectoratului, décă nu cucerirei. Anglia, singura putere pe care ei arŭ fi încercatŭ de a se sprijini, nu e óre pe cale de a abdica? Tóte acestea nu suntŭ prea frumóse, nu suntŭ de locŭ încurajante; se crede că s'a făcutŭ puţinŭ progresŭ şi se trezesce deodată în regimulŭ forţei şi în politica de congrese.

Şi acum în faţa unorŭ asemenea desiderate, în faţa Europei latine, ca Francia, şi Europei slave, ca Rusia, ce trebue sĕ facemŭ noi unŭ poporŭ micŭ, care de seculî stă neclintitŭ la porţile Orientului ca santinelă fidelă a progresului şi civilisaţiunei, ce trebue sĕ facă Grecia, Serbia, Bulgaria, ameninţate de a fi jertfite de Europa pentru interesele rĕu înţelese ale unorŭ politicî debilî şi fără cugetulŭ profundŭ şi orizontulŭ politicŭ largŭ?

Recomandămŭ — încheiă „Telegrafulŭ" — sentimentaliştilorŭ noştri, carî educându-se la Parisŭ, şî-au înstrăinatŭ simţimêntulŭ sacru de patriotismŭ, carî au devenitŭ străinî ţĕrei lorŭ, sĕ citéscă cu băgare de sémă cuvintele estrase din ḑiarulŭ oficiosŭ francesŭ. Sĕ nu se uite nicîodată, că în politică nimicŭ altă nu cumpĕnesce decâtŭ interesulŭ, ér în politica de aḑî a unorŭ ómenî mediocri intelectualmente, precum suntŭ ómenii Franciei de faţă, nu cumpĕnesce decâtŭ interesulŭ rĕu înţelesŭ, interesulŭ strîmtŭ.

Sĕ fimŭ dér gata a ne apĕra ţéra de lăcomia celorŭ marî şi în momentele supreme sĕ întindemŭ mâna celorŭ sacrificaţî, căcî uniţî cu ei putemŭ sdrobi şi arunca în pulbere întréga Europă egoistă, ingrată faţă cu popórele, carî acum 200 anî o scăpară de cutropirea barbară a Turcilorŭ.

Partidele bulgare şi noua regenţă.

Étă ce s'a petrecutŭ înainte de a se forma consiliulŭ de regenţă: Nisce dificultăţî s'au ivitŭ ierî în sînulŭ adunărei ce s'a ţinutŭ, şi s'au prelungitŭ până séra fără a ajunge la scopŭ; aḑî diminéţă s'au reluatŭ din nou.

Pentru a înţelege bine evenimentele actuale, trebue esplicate disposiţiunile partidelorŭ. D. Radoslavov şi Stambulov represintă elementulŭ împăciuitorŭ, care se silesce a uni partidele, lucru fórte delicatŭ, căcî suntŭ 3 partide în presenţă, fără a socoti diferitele nuanţe ale partidului militarŭ, alŭ partidului Karavelov şi a lui Zankov. Chiar partidulŭ militarŭ este astădî împărţitŭ. Unii din ei ca Nicolaev şi póte şi Mutkurov ar asculta bucurosŭ sfaturile lui Stambulov şi ar urma linia sa de conduită; alţii ca Popov, Petrov, Stoianov, Panitza, Vulcef ar fi mai intransigenţî. Ei suferă plecarea prinţului, dér este acésta curiosŭ şi periculosŭ pentru stabilirea sigură a nouei stărî de lucrurî, că în gândulŭ oficerilorŭ reintórcerea prinţului nu este imposibilă într'unŭ timpŭ datŭ şi acésta în urma unui evenimentŭ europeanŭ.

Orî-ce înţelegere o respingŭ nu numai cu Zancov, autorulŭ loviturei de statŭ, dér chiar cu Karavelov contra căreia ei spunŭ că au probe de complicitate. Ei asigură că Karavelov ştia despre complotŭ, dér voia sĕ întârḑieze isbucnirea lui cu câteva ḑile, pentru a avé timpŭ sĕ se facă împrumutulŭ. Era hotărîtŭ apoi, nu de a pĕtrunde în casa prinţului nóptea, dér sĕ i se presinte într'unŭ modŭ oficialŭ cu ceilalţî miniştri, pentru a'i cere abdicarea sa.

Printulŭ la întórcerea sa ar fi avutŭ marî bănuelî contra lui Karavelov şi aceste bănuelî s'au schimbatŭ în lucrurî sigure. Acésta e una din causele principale a hotărîrei irevocabile ce a luatŭ prinţulŭ de a abdica, căcî se vedea părăsitŭ de partidulŭ Karavelov, care are rădĕcinî profunde in ţéră. Écă ceea ce afirmă şi ceea ce esplică că oficerii dorescŭ sĕ se compună unŭ nou guvernŭ cu adevĕraţii amicî ai prinţului, carî ar manţiné viu în ţéră suvenirulŭ sĕu.

Aci erau greutăţile, căcî e fórte sigurŭ că décă d. Karavelov n'ar fi figuratŭ în guvernŭ, cu tótă făgăduiala unanimă a membrilorŭ întrunirei de a susţiné noua regenţă, elŭ ar împinge într'o cale ostilă cabinetulŭ, şi în modŭ fatalŭ s'ar produce atuncî o scisiune gravă, care ar pune existenţa guvernului în periculŭ şi ar cufunda ţéra într'o stare de turburărî profunde, a doua ḑi chiar după plecarea prinţului. Acestŭ din urmă a vĕḑutŭ acéstă perspectivă, când partisanii sĕi i-au cerutŭ sĕ arate chiar elŭ compunerea regenţei, dér încurcătura sa a fostŭ mare.

Se vede decî din dificultăţile ce amŭ espusŭ, câtŭ de grea va fi sarcina noilorŭ regenţî. Lucrulŭ celŭ mai importantŭ era de a evita pericululŭ imediatŭ alŭ unei lovirî a partidului militarŭ. Pare că la acésta s'a reuşitŭ, cu tóte că mai rĕmâne o mică fracţiune exaltată, representată de maiorulŭ Panitza. Dér viitorulŭ, fiindŭ plinŭ de pericule, unii se temŭ că provincia va esita de a recunósce noulŭ guvernŭ; acésta însĕ pare puţinŭ probabilŭ. — (Havas).

Ḑiarele englese şi abdicarea prinţului Bulgariei.

„Morning Post" se întrébă, décă Austria, Marea Britaniă, Italia, Francia şi Turcia vorŭ puté privi în tăcere cum esecută Rusia, cu consimţĕmêntulŭ tăcutŭ alŭ Germaniei, fiăcare clausă din tratatulŭ dela San Stefano. Presupunerea că Austria este învoită c'o asemenea soluţiune a cestiunei Orientului este absurdă. Hotărîrea puterilorŭ d'a lăsa pe principele Alexandru sĕ domnéscă în Bulgaria în acordŭ cu disposiţiunile tratatului de Berlinŭ şi ale conferinţei din Constantinopole, ar fi asiguratŭ pacea Europei. Disolvarea concertului europénŭ şi înţelegerea între Germania şi Rusia d'a împedeca pe principele Alexandru sĕ resolve problema sa, deschide din nou cestiunea orientală şi face pe celelalte puterî sĕ se gândéscă la datoriile lorŭ. Chemarea lui Thornton din Constantinopole póte fi privită ca unŭ semnŭ că guvernulŭ englesŭ se pregătesce d'a lucra cu energiă şi conformŭ marilorŭ tradiţiunî politice ale Engliterei. Dorinţa Engliterei, d'a vedé pacea manţinută şi întărită, este seriósă şi sinceră.

In privinţa politicei lui Bismarck este îndoială, décă ea asigură séu nu pacea. »Morning Post« nu póte crede, că Europa va aproba o politică, care face din Ţarulŭ unŭ arbitru alŭ întregei Europe.

„Times" observă, că principele Alexandru, admiţêndŭ că Rusia are dreptulŭ şi puterea d'a domni peste Bulgaria, silesce lumea sĕ se întrebe, pentruce s'a mai şi încercatŭ cândva d'a face oposiţiune Ţarului? „Times" crede că abdicaţiunea principelui Bulgariei numai atuncî va înlătura ocupaţiunea Bulgariei de către Ruşî, când guvernulŭ rusescŭ va crede, că rusificarea provinciei se póte esecuta mai bine fără ocupaţiune. Termenulŭ intrărei trupelorŭ rusescî în Sofia este numai o cestiune de detaliu, cum este şi termenulŭ abdicărei formale a principelui. Triumfulŭ Ţarului este desĕvêrşitŭ.

„Daily News« ḑice, că abdicarea principelui este unŭ mare triumfŭ pentru Rusia. Evenimentulŭ acesta restabilesce dintr'odată prestigiulŭ Ţarului în peninsula balcanică.

Bulgaria şi Macedonia.

Pressa germană remarcă multŭ vorbele prinţului Alexandru privitóre la o revoluţiă în Macedonia, la isbucnirea căreia dînsulŭ va lupta ca voluntarŭ în rîndurile bulgare. Acestŭ limbagiu care atinge basa cu greutate găsită a înţelegerii puterilorŭ orientale, a fostŭ primitŭ cu deosebire rĕu în sferele cancelarului germanŭ.

Că „Nord Allg. Zeitung" vorbesce de o lipsă de consideraţiă a prinţului faţă cu Porta, pare unŭ ce cu atâtŭ mai interesantŭ, că Sultanu a părăsitŭ într'adevĕrŭ pe prinţulŭ Alexandru. Aicî se vorbesce chiarŭ de o carte blanche, pe care Pórta a dat-o Rusiei în Bulgaria.

„National Zeitung" scrie: Prin acea enunţare prinţulŭ a voitŭ sĕ deschidă Sultanului perspectiva într'un viitorŭ fatalŭ, pentru care însuşî e vinovatŭ. Enunţirea va fi rĕu primită la Vinea ca şi la Petersburg.

»Berliner Tageblatt« îşî intituléză articululŭ: „Primulŭ voluntarŭ macedonénŭ" şi ḑice, că rolulŭ prinţului nu s'a terminatŭ. La niscaî turburărî în Bulgaria nu va rĕmânea Macedonia unŭ spectatorŭ pasivŭ. Atuncî Battenberg va avea sĕ se ţie de cuvêntŭ şi sĕ apară pe scena bulgară.

Pregătirî militare.

Pregătirile militare ale Porţii urméză înainte şi deocamdată se estindŭ numai asupra Asiei micî. S'au datŭ ordine sĕ se întăréscă fortificaţiunile şi pentru complectarea înarmării lorŭ au plecatŭ din Constantinopolŭ

însemnate transporturî de tunurî şi muniţiune. Maiorulŭ Şefki se află în Timişóra, ca sĕ cumpere cai pentru armata turcéscă.

Autorităţile rusescî cu mare greutate mai dau de câtva timpŭ paşapórte pentru streinătate; mai cu sémă persónelorŭ, carî facŭ parte din armată nu li se mai dă.

Guvernulŭ sêrbescŭ faţă cu eventualităţile ia mĕsurî îndestulitóre la graniţa sêrbo-bulgară. Regele Milan şî-a amânatŭ din nou plecarea sa la Gleichenberg, din causa situaţiunei din Bulgaria.

SCIRILE ḌILEI.

Ministrulŭ Tisza s'a întorsŭ dela Ostende în Pesta, dupĕce în trecerea sa prin Viena a conferitŭ cu ministrulŭ de esterne Kalnoky.

—x—

„Voinţa Naţională« anunţă următórele: »Dela 1 Septemvre viitorŭ se vorŭ înfiinţa în Dobrogea şi anume la Tulcea şi Constanţa, două tribunale mahomedane, carî vorŭ ave sĕ resolve diferite afacerî între mahomedanî, privitóre la organisarea familiei, la puterea părintéscă, la căsĕtorii, divorţŭ, succesiunî ab intestato, etc. Aceste tribunale vorŭ judeca după legile şi usurile Mahomedane şi se vorŭ compune din cadiulŭ localŭ, asistatŭ de unŭ grefierŭ. Părţile în litigiu potŭ aduce câte unŭ arbitru voluntarŭ, care împreună cu cadiulŭ va căuta sĕ le împace; în casŭ de nerĕuşită, arbitrii au votŭ consultativŭ în judecarea causei.“ — Şi la noi? Nicî o hârtiă românéscă nu ţi-se primesce, dér încă sĕ mai facă falşii liberalî ungurî şi tribunale românescî!

—x—

Ministrulŭ de esterne românŭ Ferechide s'a întorsŭ din concediu în Bucurescî, trecêndŭ prin Pesta.

—x—

»Voinţei Naţionale‹ i se scrie din Sibiiu că d. G. Bariţiu, membru alŭ Academiei Române, a plecatŭ la esposiţia istorică din Buda-Pesta, unde va lucra timpŭ mai îndelungatŭ, şi despre resultatulŭ studielorŭ d-sale va raporta Academiei române.

—x—

D. Edmond Neisser, asistentulŭ doctorului Bamberger din Viena, a sositŭ în România, trămisŭ de guvernulŭ austriacŭ pentru a studia simptomele pelagrei şi causele ce o producŭ. D. Edmond Neisser are recomandaţiunî şi va primi sprijinulŭ guvernului pentru a-şî face cercetările trebuinciόse studiului sĕu.

—x—

Pe muntele Furcacî gendarmii dela Turnu roşu au confiscatŭ 240 de oi, ce se mânaserĕ dincóce de pe teritorulŭ Ramâniei. „H. Z.,« care dă acéstă scire. ḍice că păstorulŭ a fugitŭ peste graniţă, lăsândŭ turma în mânile gendarmilorŭ.

—x—

Duminecă cu trenulŭ de diminéţă, au plecatŭ din Iaşi spre America 75 Evrei, ér Marţî vre-o 100.

—x—

Vestitulŭ banditŭ alŭ comitatului Hunedórei, Dumitru Bognanŭ, care scăpase din penitenciarulŭ dela Gherla şi nu s'a mai putută prinde, cutrieră, după cum spune »Hunyad“, în pădurile Devei, visitândŭ din timpŭ în timpŭ satele învecinate.

Clerulŭ grecŭ şi Biserica română în Macedonia.

Lupta desperată a clerului grecŭ în contra Românilorŭ şi Albanesilorŭ din Macedo-Albania nu se mărginesce numai la împedecarea scólelorŭ române şi albanese de a se desvolta, ea merge mai departe; îmbrăcată în haina ortodoxismului, caută sĕ impue prin biséricî limba grécă, şi acolo, unde Românii îşî facŭ sluşba în limba lorŭ, lupta lorŭ e mai furiósă, preoţii recalcitranţî suntŭ blăstemaţî şi despoiaţî.

Patriarchulŭ din Constantinopole, a totŭ puternicŭ, cum este, comandă în numele lui Cristosŭ împedicarea slujbei în limba naţională.

Poporulŭ amăgitŭ multă vreme că: singura limbă în care se póte vorbi lui Dumneḍeu e limba grécă, a consimţitŭ a-şî isgoni din biserică limba sa proprie, pentru a o înlocui cu acea a desnaţionalisatorilorŭ sei; dér acum, când a putută sĕ cunóscă tendinţa Grecilorŭ, a începutŭ sĕ'şî readucă limba în biserică. Acésta nicî nu putea sĕ întârḍie multă vreme, căcî elŭ nu înţelegea nimicŭ din slujba bisericéscă, care se făcea într'o limbă pe care nu o pricepea.

Aşa la Popis s'a făcutŭ slujba în limba română. Imediatŭ ce însĕ Arhiepiscopulŭ din Prespa a auḍitŭ despre acésta, a şi adresatŭ o admonestaţiă preoţilorŭ şi notabililorŭ din acelŭ orăşelŭ, prin care le ordona ca sĕ nu mai facă pe viitorŭ sluşba decâtŭ în limba grécă.

Unŭ altŭ faptŭ însĕ şi mai scandalosŭ este următorulŭ: Locuitorii de prin munţî, iérna suntŭ nevoiţî din causa frigului sĕ se cobóre la şesŭ. Ajunşî aci, preoţii care'i însoţescŭ, cerŭ voiă să slujéscă la biserici; decă ei suntŭ românî apoi nu numai că nu li se permite, dér încă suntŭ raşî şi averea lorŭ luată. Cu o singură condiţiă li-se permite sĕ facă slujbă, anume décă iscălescŭ următorulŭ actŭ ce li se impune:

„Eu, subsemnatulŭ preotŭ..., declarŭ prin presentulŭ actŭ scrisŭ de mâna mea că tóte greşelele de rassă ce le am comisŭ din causa slăbiciunei omenescî şi acela prin care am lucratŭ în profitulŭ propagandei române în contra mamei nóstre biserică ortodoxe, le despreţuescŭ şi mĕ lapădŭ de ele din totŭ sufletulŭ şi din tótă inima mea.

Ca martorŭ alŭ presentului jurămêntŭ iau pe Domnulŭ Isusŭ Cristosŭ, promiţêndŭ că pe viitorŭ voiŭ da supunerea şi ascultarea datorită canónelorŭ şi autorităţilorŭ bisericescî. Sincerŭ convinsŭ declarŭ dér cu voce tare şi în faţa întregei lumî creştine ortodoxe, că ţinta urmărită de propaganda română este cu totulŭ nereligiósă, şi politică şi că ea lucréză la rătăcirea Albano-Românilorŭ din Pindŭ şi Macedonia, a'i duce la biserica ortodoxă şi în modŭ indirectŭ, sub o dinastiă streină. Pentrucă am înţelesŭ bine acéstă ţintă, mĕ depărtezŭ şi mĕ alăturŭ érăşî la biserica şi la naţionalitatea părinţilorŭ mei, care este numai biserica orientală, ală căreia membru nedespărţitŭ sunt ...... etc.

Acéstă declaraţiă a fostŭ dată şi preotului Papa Iani Dimitrie din Samarina spre a o subscrie, dér acesta, revoltatŭ de înjuriile ce ia conţinea la adresa neamului românŭ, a preferatŭ sĕ piarḍă popia şi averea mai bine, decâtŭ sĕ iscăléscă unŭ actŭ, care insultă pe conaţionalii sĕî.

Iată de ce arme nedemne şi neomenóse sĕ servescŭ agenţii Grecilorŭ pentru a îngenunchia naţiunei lorŭ pe cele mai brave popóre din peninsula balcanică. Şi Pórta cu marii demnitarî ai sĕi, Sultanulŭ, tacŭ toţî, tacŭ şi primescŭ ca în sînulŭ imperiului, sub ochii lorŭ, sĕ se pótă comite asemenea infamii.

Poporului macedo-albanŭ, nu i-au rĕmasŭ decâtŭ forţele sale, elŭ a probatŭ că e încă destulŭ de viguroşŭ, ba chiar, că din ḍi în ḍi sĕ oţolesce şi susţine cu mai multă bărbăţiă lupta. Şi, numai graţiă forţelorŭ lorŭ proprii, ei au putută convinge pe Grecî că în zadarŭ îşî cheltuescŭ banii în causă, căcî pururea sterilă le va fi munca.

Din momentulŭ ce Sultanulŭ ar începe sĕ se îngrijéscă de sórtea acestorŭ popóre, ar vedea imediatŭ că imperiulŭ sĕu cuprinde încă elemente pline de viétă. Décă marii dergĕtorî ai Porţei ar auḍi, ar simţi ceea ce trebue sĕ facă, buimăceala în care se găsescŭ ar dispare imediatŭ

Se sfăşie Beratulŭ Patriarchului, sĕ gonéscă pe Grecii uneltitorî de rĕscóle, sĕ dea libertate de a se cultiva Albanesilorŭ şi Românilorŭ, şi va vedea atuncî Turcia, cum va renasce. Dér acelŭ imperiu nou nu va mai fi desigurŭ imperiulŭ Ianicerilorŭ, va fi unŭ imperiu cultŭ, liniştitŭ şi puternicŭ.

(„Naţiunea“) *Macedonŭ.*

Isprăvi evreescî.

Sub titlulŭ „Bĕuturî otrăvitóre,“ citimŭ următórele în „Liberalulŭ“ din Iaşi:

»De mai multŭ timpŭ fiindŭ bănuielî, că bĕuturile spirtuóse se amestecă cu substanţe vătămătóre sănĕtăţii, d-lŭ doctorŭ Buicli dela despărţirea a IV-a, asistatŭ de unŭ agentŭ poliţienescŭ a făcutŭ revisiă pe la mai multe crâşme, şi din analisă chimică s'a constatatŭ că rachiulŭ ce se vinde sub nume de pipermentŭ este coloratŭ cu anelinŭ verde şi conţine otravă acidŭ pierinicŭ. Inventatorulŭ acestei falsificărî criminale se ḍice că ar fi unŭ Evreu, care cu vr'o doi anî în urmă venindŭ din Galiţia se stabilise aicî şi făcea comerciu cu lichiourî. Este însĕ de mirare că mai în tóte crâşmele se află marî flacóne cu eterŭ sulfuricŭ, care se tórnă consumătorilorŭ în rachiu sub nume de picăturî, pe când este sciutŭ că eterulŭ fiindŭ unŭ medicamentŭ, nu sĕ póte vinde decâtŭ în farmacii. Pe lângă acestea lumea banuiesce că afară de bozî, cleiŭ, sânge de bou, etc. se mai pune în vinŭ şi zahărŭ de plumbŭ, care dintr'unŭ consumatorŭ robustŭ face unŭ debilŭ, şi în scurtŭ timpŭ pe nesimţite îî curmă viéţa.

Ar fi de doritŭ ca pe lângă mĕsurile luate, sĕ se pună sub o privighere deosebită şi d-nii droghiştî, carî fără nicî unŭ scrupulŭ şi în contra legii vêndŭ totŭ felulŭ de medicamente oprite.

De sub Meseşulŭ Ardealului, 5 Septemvre a. c.

»Principiis obsta.«

Aşadéră „K-egylet“-ulŭ din Cluşiu şî-a pusŭ capulŭ sĕ ne fericéscă. Adunarea generală ţinută în 29 Augustŭ în centrulŭ culturii maghiare, à la „büdös bocskor,“ în acordŭ cu comitetulŭ, a luatŭ conclusŭ ca aleptuirea maghiarisărei sĕ-o încépă cu noi Sĕlăgenii!

In comuna Buciumî (Vármező), satŭ curatŭ românescŭ, cu astuţia şi forţa vréu Maghiarii sĕ-şî facă scólă prin chiarŭ înşişî Românii. — Recursulŭ acestorŭ ómenî iudiguaţî până la sufletŭ se află în mânile ministrului de interne Tisza. In acestŭ recursŭ ómenii arată, că décă ei arŭ fi siliţî cu forţa a'şî ridica monumentulŭ ruşinei lorŭ, acésta ar fi o crimă ca şi care abia s'a făcutŭ atuncî, când necredincioşii au restignitŭ pe Christosŭ, mai espuindŭ încă că Românulŭ adevĕratŭ nu e capabilŭ de a-şî săpa grópa naţionalităţii sale adorate!

Cumcă şovinismulŭ maghiarŭ întru ajungerea scopului sĕu nu cunósce marginî, se vede şi din comitiva cu care s'a petrecutŭ recursulŭ Buciumanilorŭ.

In acéstă comitivă fiscalulŭ (advocatulŭ) comitatensŭ Moni Gyula şi vice-comitele Szikszay Lajos nu sĕ ruşinéză a ḍice: »Intru începutŭ Românii au îmbrăţişatŭ cu însufleţire causa scólei maghiare, şi numai mai târḍiu ascultândŭ de „bujtogătăi“ au hotărîtŭ sĕ remonstreze!«

Câte vorbe atâtea minciunî! Acum décă o autoritate aşa mare nu are sfială a minţi oficiosŭ, în scrisŭ chiarŭ, cătră şefulŭ sĕu, ce nu suntŭ în stare astfelŭ de ómenî se facă pe sub mână spre ajungerea ţintei lorŭ abominabile a maghiarisărei Românilorŭ Sĕlăgenî, şi-o póte închipui orî şi cine. — Decî domnii cu comitiva sĕ scie, că punctele astea false şi fără basă Românii Sĕlăgenî şi le însémnă bine; apoi sĕ scie şi aceea, că pe Românii Sĕlăgenî, afară de ei şi creerii lorŭ cei scrînteţî de fantoma maghiarisărei, nimenî nu-i buitogătuesce. Ei, Domnia lorŭ cu tótă ceata şovinistilorŭ fără sufletŭ, suntŭ aceia, carî aţiţă şi revoltă totŭ sêmţulŭ în Românŭ, ei, o mână de ómenî, sĕ ne silescă a. învĕţa puţinŭ cioplită limbă a lui Bendeguzŭ? — In asta privinţă îşî potŭ pune pofta'n cuiu. Noi avemŭ o limbă frumósă şi o naţionalitate probată; pentru aceste sacrificămŭ totulŭ, dér vii nu le vomŭ da.

In Trăsnea (Ördögkut) Kultur-egylet-ulŭ, acestŭ industru fără creerî, a hotărîtŭ sĕ facă o scólă froebeliană şi spre acestŭ scopŭ destinase mai nainte 600 fl. v. a. — Adunarea generală din 29 l. tr. astă sumă o află prea mare şi a subtrasŭ 180 fl. v. a. — Noi ḍicemŭ, că adunarea e pe cale bună, şi o încredinţămŭ că póte subtrage şi cele 420 fl. v. a., căcî şi cu asta sumă Kulturegylet-ulŭ face numai potcóve pe séma cailorŭ morţî.

Poporulŭ românŭ din Sĕlagiu, consciu de demnitatea sa naţională, nu are lipsă de ajutorulŭ maghiarismului spre a educa băieţii sĕi; îi va cresce elŭ în limba şi naţionalitatea sa; şi orî şi ce încercare de ingerinţă în astă privinţă o respinge cu dispreţŭ.

Poporulŭ dela sate nu are lipsă de graiulŭ maghiarŭ; elŭ în virtutea drepturilorŭ sale neprescriptibile póte sĕ céră usulŭ competentŭ alŭ limbei sale, diregătorî, carî îi pricepŭ limba, exerciţiulŭ liberŭ alŭ limbei până la forurile cele mai înalte; şi póte pretinde ca oficialulŭ sĕ-i vorbéscă limba lui, — căcî elŭ ţine statulŭ, elŭ pe diregĕtorî. — Ungaria în înţelesulŭ maghiarŭ, după legile mai nouĕ fundamentale, nu esistă. După lege esistă numai Austro-Ungaria în care Românulŭ e factorŭ întregitoriu de statŭ cu drepturî naţionale nedisputabile.

Câtŭ e de lipsă sĕ observămŭ devisa latină: »principiis obsta“ şi maghiarismulŭ violentŭ câtŭ e de cutezătorŭ, sĕ vede şi de acolo, că acela îşî ridică capulŭ şi dă cu copita şi în comitatulŭ nostru. Aşa inspectorele de scóle Kerekes Iozsef, aflândŭ că bieţii dascălî din Agrişiu şi Bodia, sate curatŭ curăţelŭ românescî, nu sciu maghiaresce ca Petöfi şi Vörösmarty şi nefiindŭ îndestulitŭ cu progresulŭ limbei maghiare, prin unŭ ucasŭ adresatŭ cătră szolgăbirĕulŭ Viski Zsiga le face cunoscutŭ bieţilorŭ de ei, că décă păn' în 15 Septemvrie a. c. nu-şî vorŭ aduce unŭ propunĕtorŭ aptŭ de limba maghiară, de aci încolo sĕ se scie lipsiţî de postŭ. — Ucasulŭ pórtă Nr. 3074—1886.

Nu sciu ce vorŭ fi rĕspunsŭ bieţii dascălî Demetriu Ciupe şi Georgiu Mileneanŭ, — déră atâta stă, că a da astfelŭ de ordinaţiunî, cu ocolirea autorităţii scolare confesionale, domnulŭ inspectore nu are dreptŭ; cu atâta mai puţinŭ nu are dreptŭ a face asta prin d. solgăbirĕu, căruia nu-i concede legea nicî unŭ amestecŭ în astfelŭ de treburî. (Va urma.)

SCIRÎ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

PESTA, 10 Septemvre. — Exprinţulŭ bulgarŭ, care a trecutŭ după améḍi prin Budapesta, a sositŭ aséră în Viena, de unde şî-a continuatŭ imediatŭ călĕtoria la Darmstadt.

LONDRA, 10 Septemvre. — In amêndouĕ camerele parlamentului s'a esprimatŭ guvernulŭ în cestiunea bulgară, că acésta acum, după ce a abdicatŭ şi a plecatŭ deja Battenbergulŭ, are nevoiă de a fi resoltată şi anume amĕsuratŭ tractatului din Berinŭ şi protocolului din Constantinopolŭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu

Cursulŭ la bursa de Viena

din 10 Septemvre st. n. 1886.

Rentă de aurŭ 4%	107.55
Rentă de hârtiă 5%	95 10
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	100.40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	— —
Bonurĭ rurale ungare	105.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C5.—
B nurĭ rurale Banat-Timişŭ	105.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	105.—
Bonurĭ rurale transilvane	105.—
Bonurĭ croato-slavone	105.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	121 90
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	127.—
Renta de hărtiă austriacă	85.—
Renta de arg. austr.	85 40
Renta de aurŭ austr.	118 50
Losurile din 1860	140 30
Acţiunile băncei austro-ungare	863 —
Act. băncei de creditŭ ung.	288.—
Act. băncei de creditŭ austr.	278 10
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.95
Napoleon-d'orĭ	9.98
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.70
Londra 10 Livres sterlinge	126.05

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 28 Augustŭ st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	94—	95—
Renta rom. amort. (5%)	96½	97—
» convert. (6%)	88—	88½
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	32—	34—
Credit fonc. rural (7%)	103¾	104¼
» „ „ (5%)	87½	87¾
» » urban (7%)	100—	101—
» » » (6%)	92—	92½
» » » (5%)	82—	83—
Banca naţională a României 500 Lei	1010	1040
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de banca	13.90	14.10
Bancnote austriace contra aurŭ	2.01	2.02

5759/1886. t. k. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhirré teszi, hogy Bontoiu Andreiu végrehajtatonak Maciuka Nikolai s társa végrehajtást szenvedő elleni 680 frt. tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében, a brassói kir. törvszék területén levő, a brassói határon fekvő a brassói 2793 sz. tjkv. A + a 3207/1 hr. sz. fekvőre az árverést 360 frt. ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fenti ingatlanok az 1886. évi Oktober hó 20-ik napján d. e. 9 órakor alolirt kir. törvényszék telekkönyvi irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, végrehajtató és képviselője kivételével készpénzben, vagy az 1881. 60. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi November 1-én 3.333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t. cz. 170. §. értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Brassóban, 1886. évi Iulius hó 24-én napján.

A kir. törvényszék mint tkkvi hatóság.

Bisztray, h, elnök.

Jakab Alajos, jegyző.

Nr. 327.
1886.

Concursŭ.

Pentru ocuparea postului de învĕţătorésă la scóla comunală de fetiţe din opidulŭ Haţegŭ se deschide prin acésta concursŭ cu terminulŭ pănă în 20 Septemvre 1886 st. n.

Emolumentele suntŭ:

In banĭ 400 fl. v. a. şi cuartirŭ.

Doritórele de a competa la acestŭ postŭ au a-şĭ ascerne concursele sale bine instruite cu documentele recerute şi cu deosebire despre cunóscerea limbilorŭ patriei române şi maghiare la scaunulŭ scolasticŭ comunalŭ în Haţegŭ.

Dela presidiulŭ magistratului opidului.

Haţegŭ, în 28 Augustŭ 1886.

Bersan, primarŭ opidanŭ.

3—3

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS“*

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	4.50	7.30	—
Predealŭ	—	9.32	1.14	—
	—	—	—	—
Timişŭ	—	9.56	1.45	—
Braşovŭ	—	10 29	2.32	—
	6.22	—	2.55	—
Feldióra	7.01	—	3.38	—
Apatia	7.33	—	4.17	—
Agostonfalva	8.01	—	4.47	—
Homorodŭ	8.45	—	5.42	—
Haşfaleu	10.10	—	7.37	—
Sighişóra	10.29	—	8.01	—
	10.39	—	8.21	—
Elisabetopole	11.19	—	9.05	—
Mediaşŭ	11.54	—	9 43	—
Copsa mică	12.12	—	10.02 10.30	—
Micăsasa	12.56	—	10.50	—
Blaşiu	1.30	—	11.34	—
Crăciunelŭ	1.45	—	11.52	—
Teiuşŭ	2.34	—	11.41	—
Aiudŭ	2.55	—	1.12	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	1.42	—
Uióra	3.24	—	1.51	—
Cucerdea	3.36	—	2.15	—
Ghirisŭ	4.11	—	3 12	—
Apahida	5.36	—	4.59	—
Cluşiu	5.56	—	5 30	—
	6.31	6.03	—	8.00
Nedeşdu	6.52	6.21	—	8.34
Ghirbĕu	7.08	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.23	—	—	9.56
Stana	8.12	—	—	10.16
Huiedinŭ	8.12	7.14	—	11.04
Ciucia	8.52	7.43	—	12 17
Bucia	9.10	—	—	12.47
Bratca	9.29	—	—	1.21
Rév	9.41	8.22	—	2.02
Mezŏ-Telegd	10 24	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	10.43	—	—	3.38
Várad-Velinţe	10.53	—	—	3.54
Oradia-mare	11.—	9.13	—	4.05
	11.15	9.18	10.55	—
P. Ladány	1.09	10.38	1.23	—
Szolnok	3 29	12.20	3.24	5.17
Buda-pesta	6.38	12.20	10.05	5.25
Viena	—	2.15	2.15	10.—
	3.00	8.00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	--
Budapesta	7.40	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	11 05	3.44	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	2 02	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezŏ-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.45	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.00	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	---	—	4.36	6.24	--
Cluşiu	—	10.28	5.05	6.43	--
	10.45	—	—	7.03	—
Apahida	11.14	—	—	7.26	—
Ghiriş	1.06	—	—	8.51	—
Cucerdea	—	—	—	9.31	—
	2.01	—	—	9.43	—
Uióra	2.10	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	2.19	—	—	9.58	—
Aiudŭ	2.33	—	—	10.24	—
Teiuşŭ	3 35	—	—	10.44	--
Crăciunelŭ	4.09	—	—	11.28	--
Blaşŭ	4.29	—	—	11.44	—
Micăsasa	5.0-	—	—	12.18	—
Copşa mic	5.45	—	—	12.36	--
Mediaşŭ	6.06	—	—	1.22	6.01
Elisabetopole	6.45	—	--	1.56	6.40
Sigişóra	7.40	—	—	2.34	7.20
Haşfaleu	8.07	—	—	3.02	8.01
Homorod	10.05	—	—	4.41	10.05
Agostonfalva	11.02	—	—	5.30	11.02
Apatia	11.37	—	—	6.03	11.37
Feldióra	12.14	—	—	6.35	12.14
Braşovŭ	1.09	—	—	7.14	1.09
	1.55	5.45	—	—	1.50
Timişŭ	2.53	6.22	—	—	2.48
Predealŭ	3.28	6.47	—	—	3.23
	—	—	—	—	4.56
Bucurescĭ	9.35	11.45	—	—	9.40

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vinţulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10.23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok	2.39	—	4 53
	3.16	—	5.10
Budapesta	6.50	—	8.16
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	—	—
Budapesta	8.05	—	8.00
Szolnok	11.02	—	11.40
	11.12	—	12.00
Aradŭ	3.37	—	5.25
Glogovaţŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	--	9.28
Gurasada	7.43	- -	9.56
Ilia	8.01	-—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10.10	—	12.24
Şibotŭ	10.34	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12.05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timişóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	—	11.50	2.23
Streiu	—	12.27	3.00
Haţegŭ	—	1.19	3.49
Pui	—	2.10	4.40
Crivadia	—	2.57	5.28
Baniţa	—	3.35	6.07
Petroşenĭ	—	4.04	6.39

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8 17

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6.49	9.33	—
Baniţa	7.27	10.14	—
Crivadia	8.06	10 54	—
Pui	8.50	11.37	—
Haţegŭ	9.31	12.17	—
Streiu	10.16	12.58	—
Simeria	10 53	1,35	—

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ.